

[Time:2.30 Hrs]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All question are compulsory.
  2. Figures to the right indicate full marks.
  3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

Q.1	A	Explain the following concepts : (Any-5) 1. Civil Rights 2. Minorities 3. Concept of Disaster 4. Land slides 5. The Age of Reason 6. Meaning of science 7. Sign Language 8. Self- Awareness OR B Briefly explain any two locally relevant cases of manmade disasters.	15
Q.2	A.	Discuss the Constitutional and Legal Rights of Women. OR B.Explain the types of Violations of Human Rights of Children.	15
Q.3	A.	What are the types of natural disasters? Discuss the social and economic effects of natural disasters. OR B.What factors should be considered in prevention against disasters?	15
Q.4	A.	Discuss the development of science in the Middle Ages and in the Renaissance. OR B.What is technology? Explain its role in day to day life of man.	15
Q.5	A.	What is Verbal Communication? Explain its advantages and disadvantages. OR B.Explain the guidelines for group discussion and to conduct interview.	15

[वेळ: २:३० तास]

[गुण:७५]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.
 सूचना: १ सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २ उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
 ३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

- प्र.१ अ खालील संकल्पना स्पष्ट करा: (कोणत्याही-५) १५
१. नागरी हक्क
  २. अल्पसंख्याक
  ३. आपत्तीची संकल्पना
  ४. भूस्खलन
  ५. तर्कशक्तीचे युग
  ६. विज्ञानाचा अर्थ
  ७. सांकेतिक भाषा
  ८. स्वतःची जाणीव
- किंवा
- ब. मानवनिर्मित आपत्तींच्या स्थानिक पातळीवरील कोणत्याही दोन घटना थोडक्यात स्पष्ट करा.
- प्र.२ अ. महिलांसाठी असलेल्या घटनात्मक आणि कायदेशीर हक्कांची चर्चा करा. १५
- किंवा
- ब. बालकांच्या मानवी हक्कांच्या उल्लंघनाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र.३ अ. नैसर्गिक आपत्तींचे प्रकार कोणते आहेत ते सांगून आपत्तींमूळे होणारे सामाजिक आणि आर्थिक परिणाम स्पष्ट करा. १५
- किंवा
- ब. आपत्तींपासून बचाव करण्यासाठी कोणत्या घटकांचा विचार केला पाहिजे ?
- प्र.४ अ. मध्ययुगीन कालखंडातील आणि पुनरुज्जीवन कालखंडातील विज्ञानाच्या विकासावर चर्चा करा. १५
- किंवा
- ब. तंत्रज्ञान म्हणजे काय? माणसाच्या दैनंदिन जीवनातील तंत्रज्ञानाची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्र.५ अ. मौखिक संप्रेषण (संज्ञापन) म्हणजे काय ? त्याचे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा. १५
- किंवा
- ब. गटचर्चा आणि मुलाखत घेण्यासाठी मार्गदर्शक तत्त्वे स्पष्ट करा.

